

NIB on tour in Ede, 22 juni

Op verzoek van gemeente Ede organiseerde de kerngroep van de participatietafel Biodiversiteit een interactieve (digitale) netwerksessie over natuurinclusief bouwen.

Ede heeft natuurinclusief ontwerpen tot norm benoemd in het door raad en college vastgestelde programma biodiversiteit. Aan de sessie namen ecologen, landschapsarchitecten en stedenbouwers deel met het doel om natuurinclusief ontwerpen uit te diepen en om factoren op het spoor te komen die belemmeren en die kunnen bevorderen. Pitches waren er van Irene Mulder (gemeente Den Haag), Robbert Snel (WuR), Maike van Stiphout (landschapsarchitect)

Traditioneel zijn er rond bouwen veel ruimtelijke claims en belangen op een beperkte ruimte. Dat maakt het altijd ingewikkeld. Aandacht voor bewoners is belangrijk, maar die zijn vaak nog niet in beeld aan het begin van ontwikkeling. Zijn ze er wel, dan weten ze niet altijd wat ze willen. Ecologisch berembeheer bv vraagt om bewoners mee te nemen, omdat zij vaak gewend zijn aan strak geschoren (maar ecologisch arme) groenstroken en iets anders rommelig vinden

In Ede is er beleid voor kernsoorten (steenuil, das bv), maar die zijn moeilijk in de stad zelf te houden. Discussie ontstaat of een koers ook kan zijn om je voor stedelijke natuur te richten op meer algemene principes die de ecologische kwaliteit in een gebied versterken. Poreuze bouwmaterialen, open verhardingen, daken benutten, diversiteit in groen, water, variatie in stedenbouwkundige schaal en maat, diversiteit in gebruik en beheer. Veel diersoorten blijken niet storingsgevoelig, wel dienen condities voor hen aanwezig te zijn: voedsel, veiligheid, voortplanting.

Uit onderzoek blijkt dat voor veel kinderen natuurbeleving een miniem deel is van hun tijdbesteding. In projecten blijkt het veelal lastig om ecologische kwaliteit in een gebied te combineren met speelmogelijkheden voor kinderen. Compromissen zijn dan nodig, die voor beide wensen niet ideaal zijn. Een probleem is vooral het inrichten van speelvoorzieningen in en nabij ecologische verbindingzones, die er in Ede maar weinig zijn.

De dialoog kende een aantal constatering die volgens de deelnemers natuurinclusief bouwen in de weg zitten.

- Keuzes in projecten worden vaak pragmatisch gemaakt met een fixatie op het vergroten van het economisch nut. De echte wil om ook aan natuur/biodiversiteit ruimte in te richten en er wat voor over hebben is vaak niet aanwezig. Echter, aan de voorkant geld willen verdienen, betekent vaak dat verliezen ontstaan aan de achterkant.
- Het lukt veelal niet om het verhaal over natuur overtuigend en in samenhang te brengen
- Natuurinclusief bouwen vraagt integraal werken. Mensen zijn echter gewend en gehecht aan sectoraal werken en hebben het beeld dat integratie te veel werk is. Er is sprake van een organisatieprobleem, dat om een cultuurverandering vraagt. In de gemeente Den Haag vindt op termijn een reorganisatie plaats met het oogmerk om integraal werken te versterken.
- De inbreng van natuur in planontwikkeling loopt vaak een ronde achter, directe inbreng vanaf het begin is belangrijk om tot win-win te komen. En om tot de bevinding te kunnen komen dat er heel vaak geen extra kosten mee gemoeid zijn.
- De budgetten voor beheer zijn veelal uiterst beperkt.

Suggesties die opkwamen om natuurinclusief bouwen een impuls te geven

- Meer juridische inbedding voor natuurinclusief bouwen: gemeente Den Haag heeft bijvoorbeeld een puntensysteem ontwikkeld.
- Een manifest/handboek integrale ontwerpmethodologie maken waarin biodiversiteit, energie en klimaat in samenhang aan bod komen

- Investeren in bewustwording, communicatie, kennisdelen, planprocessen. Natuur is geen franje waar je even vluchtig naar kijkt nadat gronddeal en bouwdeal zijn gemaakt, maar is een bron voor meervoudige waardecreatie (klimaatadaptatie, gezondheid, waarde vastgoed, leefbaarheid, biodiversiteit, enz enz)
- Blijf vanaf de ontwerpfase pushen met natuurinclusief bouwen; zorg voor inzet van deskundige bevroegen mensen vanaf het begin en blijf er in het hele bouwproces bovenop zitten. Initiële ambities raken niet zelden in de loop van de tijd uit beeld.
- Zorg dat je ambities op allerlei plaatsen worden opgenomen (frapper toujours)
- Eigenaren hebben een doorslaggevende stem. Ga met hen beeldend in gesprek over natuurbeleving rondom de te realiseren bouwelementen. Eigenaren willen hun bewoners veelal best natuurbeleving bieden indien je het ze heel concreet voorhoudt rond de elementen. En dan kan ook de brug ontstaan naar: 'maar dan moet je er ook iets voor doen'